

GAZETA TRANSILVÂNIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV

Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.

Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 2.

STEAG RIDICAT LA,

1838

GH. BARÎȚIU ȘI SFÎNȚIT DE LUPTĂ PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘILOR ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 200. Autorități și Societăți lei 500.
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 69

18 Septembrie 1941

Anul 104

Pe marginea unei cărți

de V. Branisce

Zilele trecute am recitat o carte.

Am găsit-o într'un ungher de bibliotecă, mărturie a unor vremi demult trecute. Este: „Die Glocken der Heimat”, romanul lui Adam Müller-Guttenbrunn. Am recitat-o și am fost cuprinsă de aceleași emoții ca acum un sfert de veac și mai bine, când în plină prigoană politică, sufletu-mi de copil găsea alinare în paginile acestei cărți.

Aciunea se petrece într'un sat de coloniști germani din Banat. Cu multă plasticitate se desprinde figura țăranului Haffner, care în năzuința de a-și lumina copiii, îl trimite pe cel mai drag, pe Filip, să urmeze școala de stat la Seghedin. Această școală urmărea o metodă de educație „patriotică”. Copilul era scos cu desăvârșire din mediul părintesc, patru ani nu era lăsat acasă, și nici nu-i era îngăduit să fie vizitat de ai săi.

Așa se creșteau patrioții.

Plină de patetism este scena înălțării dintre tată și fiu, când bătrânul își dă seama de înstrăinarea produsă în sufletul lui Filip, care nu mai înțelegea limba germană.

Tot atât de tragică este scena în care Roza Heckmüller, soția învățătorului, află că fiul ei și-a maghiarizat numele, pentru ca să obțină un post în învățământ.

Întreg romanul se desfășoară în atmosfera dripită de persecuții politice sau de momeli de fiecare pas, a căror țintă era desnaționalizarea prin toate mijloacele. Intervin apoi și elementele potrivnice ale naturii inundațiile Tisei, care contribuie la distrugerea înfloritoare așezării de coloniști germani.

Dar romanul se încheie cu hotărârea dâră a locuitorilor de a reclădi satul, căci, zice autorul, Șvabii nu pot fi înfrânți nici de oameni nici de stihii.

Acest roman a vărsat balsam pe multe răni în vremea opresiunii maghiare. Dacă în numele coloniștilor germani, care s'au bucurat de privilegiu în decursul timpurilor, s'a ridicat acest protest — altfel cum am putea să calificăm amintitul roman — ce ne rămâne nouă de spus, elementului autohton, sistematic înăbușit și subjugat mai bine de o mie de ani?

Astăzi problemele tratate de Adam Müller-Guttenbrunn — durere — și-au redobândit actualitatea pentru unii din frații noștri.

Chemarea pământului natal este pentru mulți înăbușită de forțe venite din afară.

Dar ziua cea mare a învierii nu poate să mai fie departe!

Apostolat, nu superficialitate

de I. Bozdog

Urmărim toți cu cel mai viu interes măsurile ce se iau pentru refacearea vieții și rânduielii românești în Basarabia și Bucovina.

Nu poate lăsa năpăsător pe nimeni acest nou curs, care se reia după o întrerupere de un an, timp suficient, care prin totala răsturnare a oricărei ordini sufletești și sociale a trebuit să deschidă ochii chiar și a celor mai nepăsători.

Prăpastia în care s'au rostogolit și sbătut aceste două provincii a fost umplută cu mii de vieți tinere prin a căror sânge neprihănit s'a spălat ocară de pe fața întregului neam, iar victima a fost smulșă cu acest preț scump din ghiarele celui mai hădos dușman care ne-a stăpânit vreodată.

Prea s'a generalizat însă părerea, sau mai bine spus judecata, că vina dezastrului, — care încă n'a trecut, ci ține și astăzi o cincime a țării în aceeași neagră și mașteră stare — au fost regimurile trecute.

Rostind aceste vorbe, care cuprind sintetic tot răul, toate cauzele răului cum și cea mai sinceră condamnare a lui, ni se pare, că ne-am împăcat sufletul, am pus cruce deasupra răului, l-am îndepărtat și ne putem vedea de treburi.

Depart de mine orice gând să aduc vreun cuvânt de ușurare sau scuză pentru cei ce au împins țara la dezastru, dar, nu toată vina și nu toată răspunderea a purtat-o exclusiv regimul politic trecut.

Ne-o avem toți mici și mari și nu ne putem eschiva dela partea de răspundere ce apasă și pe conștiința fiecăruia dintre noi.

Nu e prudent să aruncăm totdeauna și toată răspunderea pe alții și mai ales pe anonimi, alungând dela noi chiar și remușcările de conștiință, pe care trebuie să le simțim.

Oare indiferentismul nostru și nepăsarea cu care ne-am lăsat țarăți pe povârniș — spunând mereu, că suntem duși pe panta pierzării, dar fără să fi opus vreodată cea mai mică rezistență — nu ne apasă pe conștiință?

Când ne-am văzut instituțiile cele mai sfinte, temelul de așezare morală al oricărui neam: biserica și școala împrejmuite și apoi năpădite de fel și fel de buruieni otrăvitoare, am schițat careva gestul de împotrivire?

Și dacă da, câți și cu ce vigoare?

Când am văzut, că naivitatea și credulitatea mulțimii este speculată și exploatăată chiar și prin presă și chiar și în cele religioase ne-am opus noi valului răpitor?

Când am stat impasibili față de palmuitoarea moralității publice prin exemplul vieții lor scandaloase, fie mari fie mici am fost cetățenii conștienți de răspunderea pentru neam? Care a fost atitudinea noastră — nu vorbesc de convingerile intime, care fără exteriorizare și traducerea în fapte de curaj rămân mai mult văicăreli — față de atâtea și atâtea speculatori ai situațiilor, ai averii și moralității publice?

Deviza „capul plecat, sabia nu-l taie” poate fi o justificare că n'am contribuit și noi la dezastru?

Deaceea astăzi, când se pun temeliile noi vieții celor două provincii,

— Continuare în pag. 3 —

In pasul vremii

de Dr. D. Chirculescu

Istoria omenirii, din timpurile cele mai vechi și până astăzi, nu este o poveste molcomă, o înșurire liniștită de evenimente. Au fost și epoci de liniște în trecutul omenirii, dar, la răstimpuri mai mari sau mai mici, ele au fost întrerupte de crize puternice, de izbucniri violente, care au răsturnat vechile așezări ale trecutului pentru a lăsa loc unor noi așezări. Amintim Renașterea, Revoluția Franceză ș. a.

Aceste izbucniri violente ale societăților omenești în decursul vremurilor au fost, toate, precedate de o lungă perioadă de criză latentă, de nemulțumire generală, care le-au pregătit drumul. În astfel de crize latente, așezările vechi, vechile norme sociale și credințele vechi de până atunci ajung să fie considerate ca prejudecăți perimate, ca niște crezuri, care stau în calea fericirii omenirii. Din clipa în care asemenea stări apar, o criză epocală este deschisă.

Odată sdruncinată credința în așezările vechi, omenirea merge în căutarea unui nou crez, unor noi norme, unor noi așezări. Omenirea nu se poate lipsi de ele. Mințile se străduiesc și societățile fierb. De cele mai multe ori, deși nu întotdeauna, revoluțiile, — căci de ele vorbim, — ajung la vărsări de sânge, la războiul civil sau la războaie între popoare. Apoi, încetul cu încetul, spiritele se liniștesc într'un nou echilibru ideologic și social, care face caracteristica epocii liniștite următoare.

În aceste fenomene revoluționare epocale, un lucru este îndeosebi caracteristic. În toate marile cotituri ale istoriei sale, omenirea a pășit totdeauna dela cele vechi către ceva nou. Nici odată, însă, dela ceva nou către cele

— Continuare în pagina 3-a —

FOILETONUL

„GAZETEI TRANSILVÂNIEI”

Din scrisorile lui I. Urban Iarnik, către I. M. Moldovan

Publicate de Ștefan Manculea

(Urmare la Nr. G. Tr. 59)

I. Urban Iarnik, îndrăgostit de studiul limbii române, îi cere lui I. M. Moldovan cărți de gramatică și îndeosebi roagă să i se trimită cea redactată de învățatul filolog T. Cipariu, apoi publicații de povești populare din Ardeal, de care avea nevoie, pentru a putea redacta un studiu asupra basmelor Românilor. Articolul tipărit sub forma de extras îl trimite în mai multe exemplare și lui I. M. Moldovan, cerându-i

pentru cercetările filologice o altă listă de cărți. Știind că profesorul blăjan, a strâns ani de-a rândul — cu ajutorul școlărilor din clasele superioare ale liceului — o mulțime de basme de pe întreg cuprinsul Ardealului, Iarnik îl roagă să i-le pună la îndemână pentru a le consulta. În una din scrisori își exprimă adâncă venerațiune pe care o poartă lui Timoteiu Cipariu, și totodată se înclină în fața gestului nobil al acestuia, de a-și fi dăruit întreaga lui bibliotecă bisericii române unite din Blaj.

Stimate domn,

(Îți mulțumesc din inimă de bună-tatea D-tale, că mi-ai trimis cărți pentru lucrarea mea. Fii sigur că-ți voi trimite bucuros un exemplar, numai să fi mulțumit cu mine. Nu va fi ceva mare, fiindcă de-o parte nu m'am ocupat cu materia aceasta așa de mult și de altă parte nu am la dispozițiunea mea decât 24 pagini destinate la acest scop. (Îți trimit și prețul, cărților ce le-ai trimis pentru Dl. Dr. Tocilescu: În ce privește Archivu, mi-a spus că te va înștiința mai târziu, dacă trebuie să i-o trimiți.

Am voit deja de multeori să te întreb, când se va ține în anul (ac)esta adunarea Societății Transilvană, la Blaj. Ași dori să mă duc și eu acolo, dar nu știu dacă îmi va fi cu putință.

Sper că voi putea să mă folosesc încă câțva timp cu cărțile (le) ce mi-ai trimis, și când nu-mi vor fi de lipsă ți-le voi trimite înapoi cu mulțumire.

Te salută al D-tale devotat
Dr. Ioan Urban Iarnik

INSTANTANEE

După grilaj

In vara aceasta mi-am cercetat un prieten la psihiatrie, un nenorocit, căruia o dragoste fără noroc i-a întunecat mințile, închizându-l aci pentru multă vreme, de nu cumva pentru toată viața. L-am întâlnit pe o alee singuratică a parcului frumos, plimbându-se cu ochii în pământ...

Ne recunoscu îndată și pe mine și pe tovarășii mei și foarte fericit ne-a întâmpinat zicând: „Veneam chiar dela Roma“.

Ne-am așezat pe-o bancă. Miresme de tei și fân cosit pluteau în jurul nostru. Pentru mulți, probabil, nu mai însemna parfumul acesta nimic, nu-l simțeau, nu-și dădeau seama de el. Vedeai ochi țintiți în gol, ochi în dosul cărora o perdea grea, nestrăbătută, închidea impresiilor drumul spre adâncurile sufletului.

Lângă banca noastră era un scaun gol. Călcând apăsat, din fundul aleii se ivi un tip în uniformă, s'apropie de noi, ne salută militărește și luă loc în scaun.

Mă uitai la el. Era un bărbot tânăr cam de 30—35 ani. După toate semnele, un general. Uniforma — o haină ca vai de ea, cârpită — era decorată în cruciș și curmeziș cu făși peștrite de pânză și postav, tot așa chipiul. Pe piept sumedenie de decorații: diferite insigni de aramă, de tinichea, nasturi lucioși, tot felul de agrafe etc.

D-l general sta grav în jețul lui privind preocupat spre un punct în depărtare. Din când în când discuta unguerește, de sigur cu vre un subaltern al său, căci todeauna se adresa la stânga. Sărmanul, cine știe ce planuri de războiu, ce lucruri mari i se învăteau prin creier. Incepurăm să fumăm căci ne necăjeau fânțarii. A scos și el atunci o țigară și ne-a cerut foc. Un fum înecăcios, greu, venea din țigara vecinului. Bietul „general“ funa frunze uscate de copac. Exact ca'n vreme de războiu. Când ne-am ridicat să plecăm, l-am salutată și ne-a răspuns foarte reverențios.

Cu cât m'apropiam de poarta acestei închisori grozave, cu atât mă simțeam mai fericită, ca și cum ieșind de aci intram într-o lume ideală, nu în lumea aceasta plină de sbucium și de patimi pe care o cunoșteam destul de bine. Prietenul ne-a însoțit până în dosul portalului, care, lăsându-ne pe noi să trecem, și-a închis brusc aripile în fața lui. N'am cutezat să-mi întorc capul să mai privesc odată prin grilaj. Deși, poate, depărtându-ne noi, va fi plecat din nou la Roma.

Ecat. Pitiș

CARTI ȘI REVISTE

VIRGIL MOLIN: *Vocabularul tipografului*. Buc. 1941.

După „Cartea tipografului“ D-l Virgil Molin a dat la iveală în anul 1941, o altă carte de valoare profesională intitulată „Vocabularul tipografului“.

Vocabularul tipografului este o anexă a „Cărții tipografului“. Intocmit într'un stil clar, precis și fără pedanterie. Volumul acesta este unic în felul lui.

„Pe măsură ce apar monografiile noastre meșteșugărești, cărți de căpătău pentru ucenic, lucrător și chiar meșter, se resimte nevoia unei acțiuni de a români graiul de atelier al meșteșugarului, graiul stăpânit din strămoși. Vocabularul tipografului este întâia încercare sortită să adune într'un mănunchiu întreaga terminologie a tipografului român“.

Terminologia tipografică este săracă și în plus e plină de termeni străini — mai ales germanisme.

Prin „Vocabularul tipografului“ D-l V. Molin s'a străduit să încetească o sumă de termeni proprii mediului nostru și al căror corespondent nu există la alte popoare.

Autorul „Vocabularului“ ne prezintă o sumă de termeni străini (tipografici) nemțești, franțuzești, olandezi, spanioli, latinești, englezești... cu corespondent traductibil în limba noastră.

Și dacă elevul învață în cl. I-a primară ca prima literă pe „o“ și pe „i“=oi, autorul cărții începe cu prima literă a alfabetului „a“ explicând-o tehnic-cultural: „a“, cea dintâi literă a alfabetului, zisă și de rând în limbajul tipografic. „A“ cea dintâi literă mare a alfabetului, zisă în limbajul tipografului și „versală“.

Tipograful trebuie să cunoască în primul rând alfabetul limbii sale (cel latin), apoi pe cel „cirilic“, ca o influență slavonă — caracterele slavone, alfabetul rusesc, grecesc — cu caracterele respective, nemțesc cu caracterele respective, și la nevoie chiar și pe cel „chinezesc“, care cuprinde 4000 de semne, și la vâzul căruia chiar mulți Chinezi rămân chinezi“.

D-l V. Molin procedează tehnic și cultural în redarea cuvântului și a expresiunilor, punând alături de termenul străin și pe cel românesc, care ar trebui să-l înlocuiască. Astfel avem termeni românești al căror corespondent nu se află la alte popoare: termeni tipografici ca: floarea (literei), spinarea (literei), lăsătură, albitură, buză etc.

Termeni streini ca: Einfas (germ.) rom. „chenar“. „Chenarul românesc“ cunoscut ar putea înlocui „einfas-ul nemțesc“.

Ce este chenarul?, o bordură simplă din linii, puncte sau înflorată, ce se pune în jurul paginilor și altor forme.

Chenarele românești sunt motive luate din arta decorativă românească. „Arabescuri“ (ornamentații) nu-și are corespondent integral în l. noastră, deoarece la noi s'a făcut cunoscut din „arhitectura arabă“ prin filiera renașterii italiene. În tipărituri se găsesc chenare cu „arabesc“.

„Arabescul“, este ornamentație (decorare) compusă din împletituri capricioase de frunze, flori, animale și desenuri abstracte!

Einpapen (germ.), a ajuns în rom. „ainpap“, înseamnă a unge scoarțele unei cărți cu o materie cleioasă (pap).

Acest cuvânt nemțesc are corespondent în l. noastră pe cel de „înclere“.

La noi a rămas chiar expresia „l-a lipit parcă cu pap“.

De ce operația de a înclera, să nu se numească „înclere“, e oare mai frumos să zici „trebuie ainpapen cartea aceasta“?

Dar mai curios e că termenii străini prin corupție fonetică, nu mai sunt cunoscuți nici chiar de naționali lor!

„Winkelhaken“, (germ.) care în l. noastră a ajuns „vingălac“ sau „vingelac“ mai potrivit ar fi în rom. „culegar“ căci este prima și cea mai de seamă unealtă a tipografului după întrebuintare — unealta în care culegătorul de litere își adună literele, spre a forma rânduri.

„Setzer“ (germ.), la noi (arh. „zățar“, astăzi „zețar“, când tradus înseamnă „culegător“, „puitor“.

„Hochzeit“ (germ.), „fr. doublon“ mai apropiat de l. rom. „dublură“, tradus înseamnă a culege de două ori aceeași materie, fără trebuință“.

Lăsătură, cuv. rom. — omiterea unui cuvânt sau fraze la culesul literelor, poate înlocuii destul de bine „bourdon“-ul franțuzesc, sau nemțescul „leiche“.

Prin felul cum se prezintă „Vocabularul este un „Larousse tipografic românesc“.

Sever Constantinescu

PREDICI ÎN PUSTIU

Adăpostul

Nu vreau să vorbesc de adăpostul contra bombardamentelor aeriene.

Vreau să vorbesc de adăpostul sufletesc. Căci să știe cititorii noștri, că știința s'a reîntors cu totul la dualism: corp și suflet odată ce materialismul unicității a căzut cu totul. Citez numai câțiva oameni noi ai științei și filozofiei universale.

Henri Bergson, pe care Maeterlink îl numește cel mai mare gânditor al lumii, susține, că „Creerul este doar organul de inserție al sufletului“. Biq' erel, celebru fizician francez este așa de convins de suflet, încât el nu vede decât și în materie doar atomi în continuă mișcare și dela el ne-a rămas termenul de „spiritualizarea materiei“. „Acțiunea credinței și a sufletului“ — spune Gustave Le Bon — este așa de des constatată, că doar orbii ar mai putea o contesta. Crookes și Lodge — purtători ai premiului Nobel pentru fizică — vorbesc clar de supraviețuirea sufletului după moarte: „Eu susțin, și s'are tare după 30 de ani de studii și constatări, că supraviețuirea sufletului după moarte este științific dovedită“.

Se compară deseori omul cu o mașină. Dar o singură celulă ovariană are bunăoară 8640 de quadrilioane de atomi și fiecare atom este o mică ființă cu viața lui. Ce altceva decât forța divină în om, adevărat sufletul — poate produce de 10,000 de ori pe zi bătaia inimii — mânănd 3 milioane de litri de sânge în artere în fiecare an fără încetare până la sfârșitul vieții? Ce altceva, decât forța divină în om, adevărat sufletul poate produce cele 4 milioane de vibrațiuni pe secundă ale conurilor și bastonașilor din retină care ne dau senzația vedeii? Goethe spune cu drept cuvânt:

„Die Gottheit ist im Lebendigen wirksam“.

E deci firească întrebarea: dacă trebuie să ai un acoperământ pentru corp și un adăpost acum pe vremuri de războiu, nu trebuie să ai necondiționat și un adăpost pentru suflet? Ai tu un refugiu pentru sufletul tău? Necredința ta merge așa de departe încât nu-ți pasă de sufletul tău după moarte. Deși îți tai singur craca de sub picioare, căci dacă ai crede în supraviețuirea sufletului după moarte ai suporta mult mai bine nenorocirile și nedreptățile acestei vieți, nu te putem obliga la această credință. Dar crede-mă, un adăpost al sufletului trebuie să ai. Și fiindcă fiecare zi este un războiu pentru sufletul tău, fiecare zi trebuie să te retragi în adăpost. De câteva ori pe zi sună alarma pentru sufletul tău. Vezi să-ți fie pregătit adăpostul: în cele patru colțuri; răbdarea, credința, voința, speranța — pe măsă Biblia — deasupra, de se poate, candela aprinsă.

Dr. M. Suciu-Sibianu

Semnând la

Imprumutul Reîntregirii

CONTRIBUITI LA TOTALA REÎNTREGIRE

Citiți cel mai vechiu ziar
Gazeta Transilvaniei

la 28 Martie 1877

Viena

Stimabile domn!

Poate că vă veți supăra primind o nouă scrisoare de parte-mi, dar nu pot să fac almintrele, fiindcă nu știu de ce nu-mi aveți trimis nici un răspuns la trei scrisori ce am trimis D-voastre. Dacă aceste scrisori ar fi fost numai niște comunicațiuni, a-și fi gândit că poate Vă mâniați pe mine, dar de trei ori v'am trimis bani și nu știu dacă le-ați primit sau nu.

Iată când am scris D-voastre: la 15 Octombrie, am trimis o scrisoare recomandată cu 5 fl. fără de a fi fost indicat. Recipisa asupra acestei scrisori o am la mine (a)poi la 6 Ianuarie am trimis rămasul de 15 fl. In fine la 3 Martie vi-am trimis 2 fl. per postanweisung, ca o parte din abonament la Foaia Dumnevoastră: Foaia scolastică și Economul.

Din partea D-voastre dar, nu am primit decât o scrisoare dela 25 Sep-

tembrie, împreună cu niște bagatele ce le-am uitat în camera unde am locuit. Aceea este tot și nu știu care poate să fie cauza că nu mi-ați răspuns.

Sunteți bolnav? sunteți prea ocupat? Vă mâniați pe mine? Scrieți Vă rog (cât) de curând, ca să mă scăpați de îndoilei.

Al D-voastre devotat

Dr. Ioan Urban Iarnik
II Mals-gasse 5

la 9 Mai 1877
Viena

Oroate domnule!

Va fi o lună întreagă de când am primit cartea de corespondență a D-tale. Am așteptat din zi în zi că-mi vei trimite și cartea D-lui Cipariu, adică partea sintactică (a) gramaticii sale, și nimica nu am căpătat. Poate că nu s'a tipărit încă, poate și că D-ta ai atâta de lucru, că nu ești în stare să mi-o trimiți. Te asigur că aștept sosirea cărții

aceste cu mare nerăbdare, fiindcă partea sintactică mă interesează și pe mine mai mult decât alte părți (a)le gramaticii limbei române. Te rog dar să mi-o trimiți cu cât poți mai iute, să o studiez din fund.

In același timp (imi) iau libertatea să-ți cer și altceva. Am luat despre mine de a scrie un articol în programa noastră de ast an, și am hotărât să scriu despre basmele și poveștile (ale) Românilor, mai cu seamă despre limba lor. Am avut parte să fac cunoștință cu un june învățat dela București Dl. Gr. Tocilescu, care mi-a împrumutat toate cărțile ce are aci despre materia aceasta. A pus la dispozițiunea mea colecțiunea lui Ispirescu, lui Fundescu, Columna lui Traian, în cât privesc basmele din Moldova, le am însumi în Convorbiri literare. Ceeace-mi lipsește sunt basme publicate în Transilvania. Mi-aduc aminte că pe când am petrecut la Blaj, am cetit niște cărțile care se afla în biblioteca D-tale, și te rog ca dacă este cu putință să mi le tri-

miți numai pentru câteva zile, sau dacă-ți place D-tale să mi le vinzi, să-mi însemnez numai prețul și ți-l voi trimite imediat. Dar atunci te-ași ruga să o faci curând, fiindcă timpul trece lute, și peste vreo patru cinci săptămâni trebuie să am terminat.

Dl. Tocilescu mi-a cerut să te întreb despre prețul cărților următoare dela Dl. Cipariu. 1) Analecte, 2) Archiv pentru istorie și filologie, 3) Acte și fragmente, 4) Sintaxa limbei române. In privința cărții celei dintâi ai putea să o trimiți împreună cu ale mele, despre altele, mai cu seamă despre „Archivul“, dorește să știe mai înainte ce costă.

Sper că astă dată nu mă vei lăsa să aștept așa de mult, mai cu seamă când vezi că este pentru mine de o importanță foarte mare. Te rog să salutezi din partea mea toți domni care nu au încă uitat cu tot(ul) de călătorul din țara Cehului.

(I)ți strâng mâna frățește
Dr. Ioan Urban Iarnik

In pasul vremii

de Dr. D. Chirculescu

Continuare din pag. 1-a

vechi. Omenirea nu se întoarce niciodată din mersul ei. Este, în aceasta, însăși legea și condiția progresului său.

*

Trăim astăzi într'o astfel de epocă crucială a povesteii omenirii; e o mare cotitură a istoriei către o nouă așezare a lumii.

Am văzut cu ochii noștri criza cea mare a sistemului liberal-capitalist democratic. Am cunoscut cu toții, de 20 de ani încoace, încercările de înnoire și de înlocuire a crezului vechi prin noi formule: *bolșevismul, fascismul, național-socialismul*. Nu putem ști ce va fi lepădat și ce va rămâne în picioare din aceste doctrine.

Un lucru este însă sigur: liberalismul capitalist democratic a fost depășit. În mersul său, omenirea nu se mai poate întoarce la el, așa cum nici odată ea nu s'a mai întors la idoli străimăți ai trecutului.

Societatea de mâne va trăi pe baze noi, altele decât în trecut.

*

În asemenea momente revoluționare ale istoriei, indivizii, societățile și statele nu au decât două alternative: să se adapteze la noul crez sau să se prăbușească. Indivizii și societățile bătrâne, care prezintă în genere o remarcabilă rigiditate, sunt mai neadaptabile. În schimb, indivizii și societățile tinere, în sânul cărora, de fapt, se și plămădesc noile credințe, pot ajunge să vibreze și să trăiască cu putere în ritmul vremurilor noi.

Credințele sunt întotdeauna absolute. Misticii unei credințe nu iartă, nu cunosc târgueli. Și deaceia, pe pragul unei noi mistici sociale a omenirii, așa cum este azi, pentru fiecare individ, pentru fiecare societate, pentru fiecare stat, se pune una și aceeași problemă: *adaptare, sau eliminare* din cursul firesc al vremurilor.

*

Noi, Românii, suntem un popor tânăr, într'o țară tânără. Se pune și pentru noi problema adaptării la ritmul nou și la noua așezare socială a lumii de mâne. Pentru fiecare individ în parte și pentru întreaga noastră organizație de Stat.

Desigur, nu se poate spune precis care va fi așezarea socială de mâne. Totuși, din liniile mari care încep să se desprindă, pare sigur că exploatarea capitalistă nu va mai fi cu puțință, accentul trecând de pe *capital*, cum a fost până acum, asupra celuilalt component al producției, *munca*. Nu sub forma socialismului integral, așa cum a fost încercat în Rusia, nici sub vreo altă formă tiranică statală asupra individului. Căci și bolșevismul, și tirania statală se vor izbi, mai curând sau mai târziu, de înverșunată rezistență individuală, care, în starea de conștiință a individului vremurilor noastre, nu poate fi neglijată fără reale pericole.

Se pare că societatea de mâne va avea la bază ierarhizarea valorilor *muncii*, în sensul cel mai general al acestui cuvânt.

Valoarea omului în locul jocului scrutinului, munca cinstită în locul înșelăciunii.

Ceeace a fost, nu va mai fi.

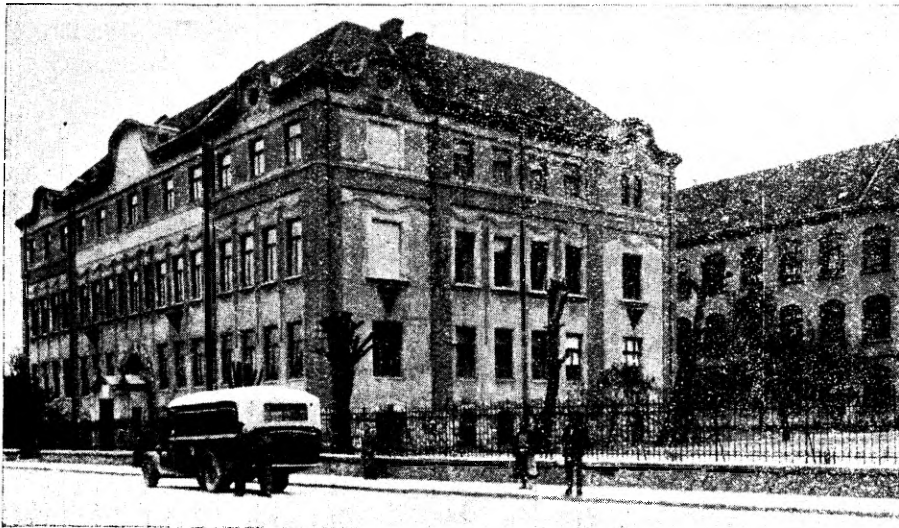
Ziua de mâne va fi grea și pentru indivizii și pentru statele care se vor închina idoliilor trecutului, căci acelea nu vor putea rezista torentului de înnoire al secolului.

Pânea va fi a celor muncitori, a celor capabili, a celor ce produc.

Și asupra acestor lucruri trebuie să reflecteze mai ales aceia asupra cărora apasă răspunderile Neamului sau răspunderile familiei.

Vin vremuri noi.

BRASOVUL DE IERI, DE AZI, DE MÂNE...

Liceul Industrial

„Cuvinte despre educație”

Sănătatea

de Maria Popescu-Bogdan

Pentru tineret, câteva rânduri despre sănătate!.. Incep cu ceea ce au spus, cu mult înaintea mea alții, probabil mult mai în drept decât noi azi.

„1. Sănătatea este cea mai mare comoară a muritorului.

2. A doua este frumusețea.

3. Starea materială, câștigată prin muncă, și

4. Bucuria tinereții, împărtășită între prieteni,” a zis Simonides.

Iar Longfellow a zis: „Vieța fără sănătate este o povară, care ne răpește dorința și bucuria de-a trăi”. Noi putem adăoga, cu toată dreptatea, afirmând că asupra oricărei chestiuni discutate de oameni sunt diferite păreri, asupra valorii sănătății însă *există numai una singură*: dorința de-a o avea și de-a o păstra.

Omul se îmbolnăvește. Cheamă medicul. Acesta foarte conștiincios, pune diagnoza și prescrie medicamentul, care în cele mai multe cazuri ajută; de multe ori nu.

În multe cazuri de boală ne putem ajuta singuri, mai ușor decât orice medic.

Cu toții recunoaștem că sănătatea este pentru om o binecuvântare dumnezească; mulți dintre noi însă nu sunt în stare a-și impune unele restricții ușoare, pentru menținerea ei.

Sunt cazuri în care, din cauza unor predispoziții moștenite, vieța întregă nu cunoaștem ce va să zică a fi sănătos și cu drept cuvânt zicem: „sufăr, dar trăesc”. Din fericire astfel de cazuri sunt excepții.

Cei mai mulți dintre noi, printr'o voință tare și-ar putea menține o adevărată sănătate vieța întregă. Boala deci, mai mult sau mai puțin depinde de noi. De ce? pentru că facem ceea ce n'ar trebui să facem și nu facem ceea ce ar trebui să facem, — ca să ne-o menținem — și ne mirăm că nu suntem sănătoși.

Cuminte ar fi, să nu facem din orice durere de nimic caz mare, experimentând fel de fel de medicamente. Asta mai puțin, decât orice! Cu cât vom da mai puțină atenție micilor dureri corporale, cu atât mai mare este perspectiva de a ne menține sănătoși.

În nici un caz o boală să nu ne descurajeze. Avem o durere, să fim mulțumiți că suntem scutiți de-o armată întreagă de boli.

Un oarecine, căruia-i plăcea să ia întotdeauna partea cea bună a lucrurilor, scria unui prieten: am gută, am astmă, reumă și alte zece boli, altfel mă simt foarte bine. La fel au suportat mulți în vieța lor, boli grele, fiind curajoși. Dar câți, descurajați prin neștiință și lipsa de atenție, nu și-au ruinat vieța?

În ce privește sănătatea ni se impune simplu și clar: să trăim ordonat, zilnic mișcare corporală, dacă nu plimbare, gimnastică, — curățenie, măsură în toate lucrările și mai ales, — în mâncare și băutură — aceasta ar fi la baza condițiilor principale.

Nu vom vorbi aici despre urmările rele ale unui viciu, chiar mai moderat, al băuturii, — dar nu putem trece, fără a ne opri asupra nepriceperii, durerilor și neajunsurilor, ce ni le atragem prin mâncarea prea multă. O digestie grea, de care atâția oameni sufer, în nouă din zece cazuri este din vina noastră și provine din faptul că mâncăm prea mult și facem prea puțină mișcare. Un vechiu proverb zice: „Vrei să trăești mult, mănâncă puțin”. — A trăi simplu și a fi generos este cea mai bună armă, prin care ne păzim sănătatea.

Unui om sănătos tun i se permite a mânca, cât îi place, — totuși nu așa de mult, ca în timpuri să nu simtă și el ce bună și gustoasă este după o muncă sau

Apostolat, nu superficialitate

Continuare din pag. 1

suntem bucuoși de orice măsură bună, de orice selecțiune a valorilor, care poartă pecetea adevăratei înnoiri morale.

Gestul bisericii misionare a Ardealului pentru Basarabia, nu avem cuvinte suficiente să-l subliniem. Suntem siguri că el nu se va mărgini la simple cetiri de molitve, nici la stropit cu aghiazmă sau la ungerea cu sf. mir, ci slujitorii Domnului vor coborî în adâncurile sufletului desechilibrat, îl vor înnoi și așeza la locul de factor principal al tuturor actelor de viață particulară și publică.

Să nu se cultive și încurajeze însă de către nimeni naivitatea și credulitatea mulțimilor în minuni, pe care le-ar putea săvârși mintea slăbănoagă a unui individ — oricare ar fi el, — și să nu se protejeze răspândirea cârților de falsă credință creștinească nici între soldați, nici în populația civilă, așa cum am văzut că o făcea zilele acestea un „frate”, vânzând alături de Sfânta Biblie Visul și Epistolia Maicii Domnului, Zodiare și alte cărți de superstiții.

Ceice sunt aleși pentru refacerea noilor ținuturi, să fie selecționați pe criterii de: corectitudine, moralitate și capacitate de muncă. Altfel, ușor se vor strecura indivizi, pe care i-ar atrage eventuale avantajii materiale, (o gradație de salarizare în plus, o înaintare în timp mai scurt, posibilitatea de transferare mai ușoară etc.), care vor întrona iarăși egoismul în locul devotamentului.

Tineretul de-acolo în special — să nu ne amăgim — poate fi contaminat de atmosfera pestilențială a unui an trecut peste plâpândul lui suflet, iar neatenția noastră ar putea să clădească pe un teren inficiat.

Să plece deci în locul prim aceia, care vreau să facă apostolat, iar nu muncă superficială.

un marș forțat o bucată de pâne goală.

Veselia și umorul în decursul mesii, nu numai că predispune sănătatea în grad mare, ci folosește acesteia mult mai mult decât un fel de mâncare în plus.

Cel mai puternic elixir de viață și sănătate, este mișcarea în aer liber.

Orașenii păcătuiesc amar dacă timpul liber ce li-l permite ocupația lor, nu-l folosesc pentru escursii.

Aerul proaspăt este cea mai eficace medicină, care ne împrumută o neînchipuită putere pentru alimentarea sănătății.

Oamenii trăesc, ca și pomii, din puterea aerului. Dacă suntem mai bătrâni să ne amintim de momente din escursiile copilăriei, când ajunși pe vârful muntelui în soare și între brazi, fără să ne dăm seama, ridicând ochii către soare ne simțeam ca nou născut zicând: „Ce frumos este și ce bine mă simt”!

În mare parte depinde sănătatea și de regiunea în care suntem siliți a ne petrece vieța. Se povestește că locuitorii orașului Selinus ca recunoștință față de Empedocles, care prin secarea lacurilor din jurul orașului a scăpat poporul de ciumă, l-a proclamat ca zeu, bătând bani cu efigia lui.

Să obicinuim deci pe copii de mici: a mânca cu măsură, încet și frumos; a face escursii cu cât cresc cu atât mai mari și să le desvoltăm dragostea de tot ce natura ne oferă ca putere de viață și sănătate, ca frumusețe etc.

Asta-i izvorul sănătății și pentru mari și pentru mici.

Citiți

Gazeta Transilvaniei

Românii din Transilvania

Un documentat răspuns al cunoscutului publicist italian, prof. Gino Lupi

Revista „La Rascogna italo-romena” care apare în Milano, publică un răspuns documentat semnat de cunoscutul publicist italian prof. Gino Lupi, la informațiile făcute de un alt publicist italian Gino Cucchetti, cu privire la Transilvania, publicate într-un volum editat la Palermo.

Autorul articolului subliniază că lucrarea d-lui Cucchetti este scrisă de un „necompetent, neexpert, în necunoștință de cauza pe care o pledează”.

Dăm părțile esențiale ale acestui articol:

Cu privire la erorile făcute de tratatul de la Trianon, autorul greșeste așezând în aceeași categorie Cehoslovacia și România (ii zice chiar Rumania!). În România populația națională a constituit o majoritate de trei sferturi, iar minoritățile au venit mai târziu, în epoci istorice bine definite și uneori recente, constituind elemente de infiltrație pe teritoriul național român.

Dintre toate Statele moștenitoare ale monarhiei austro-ungare, este evident că România a fost statul cel mai unitar, fie din punct de vedere național, fie din cel lingvistic, fiind totuși cont că moștenise în 1918 o situație ingrată, pentru că atât Rusia cât și Habsburgii, nu neglijară nici o sfortare pentru a rusifica, maghiariza, sau favoriza imigrația altor naționalități atât în Bucovina și Basarabia, cât și în Transilvania.

În realitate populația nu era anul trecut, cum spune în mod arbitrar Cucchetti, de 15.000.000, ci de vreo 20.000.000, adică mai precis de 19.000.000, ceea ce scade cu mult proporția celor 5 milioane de minoritari.

Cât despre unguri nu sunt 2 milioane, ci (rotunjind cifrele în favoarea lor) 1.400.000, printre aceștia trebuind să fie numărați și mulți Germani „șvabi”, maghiarizați la nume și limbă și mulți evrei gata întotdeauna, după obiceiul lor, să fie mimetici cu țara de rezistență. Trebuie apoi să se țină seamă că toate acele minorități s-au introdus târziu, iar unele — cum sunt Evreii — chiar recent de tot și constituiesc elemente de infiltrație în masa națională.

Făcând statistica Transilvaniei, Cucchetti declară că se servește de cea din 1910 pentru că cele de azi nu inspiră încredere. Dar e cazul să se întrebe ce încredere se poate da celei din 1910 care a fost făcută pe baza limbii vorbite și care a permis agenților guvernamentali austro-ungari să aplice un criteriu relativ, după cum le dictau interesele?

Statistica din 1930 a fost făcută, în schimb, pe baza reală a naționalității și s-a rezolvat mai mult în dauna Românilor, pentru că în timp ce minoritarii au declarat în întregime numărul lor, Românii n-au răspuns toți la apel, adesea din motive fiscale.

În capitolul al doilea Cucchetti face istoria Transilvaniei, iar atitudinea luată îl face să uite minunata colonizare romană într-atât, încât afirmă că barbarii sosiți în Dacia n-au găsit decât puțini Daci pe care i-au „înghițit” complet cu mare ușurință. Apoi sare de-a dreptul în secolul IX, la venirea Ungurilor.

După d-sa, Românii ar fi venit „cam pe la sfârșitul secolului XII”. Aceasta este însă o afirmație gratuită.

Nu Românii „s-au infiltrat...” în posesiunile rusești, apoi în cele bisericesti și în fine în cele particulare” ci noii dominatori le-au răpit lor bunurile comunităților, împărțindu-le după sistemul feudal. Puterea regească ungară catolică nu a recunoscut drepturi egale națiunii române, care persista în ortodoxie, astfel că drepturile reveniră numai celor trei națiuni atunci catolice și minoritare: ungară, secuiască și sasă.

Când au năvălit Turcii în Balcani, nu numai Ungurii au fost sprijinul creștinismului, dar și Ștefan cel Mare al Moldovei, care a luptat victorios timp de mai mulți ani, fiind numit de Papă „atletul lui Cristos”.

Cât despre perfecția acelu „clasic exemplu de guvern liberal” se poate face întrebarea de ce, în timp ce cele trei rase (unguri, săci, sași) au avut egalitate de drepturi și datorii, au fost excluși dela ea Românii, care nu formau de loc „o minoritate” ci majoritatea absolută? (60%).

Este apoi fals că „indivizii Români” reușiră să se înalte „cu propriile lor merite la clasele superioare”, deoarece dimpotrivă, chiar dela început Românii își pierdură aristocrația lor, care a fost silită să se ungarizeze și să se catolicizeze pentru a-și putea păstra drepturile.

Niciodată principii unguri nu stăpâniră Moldova și Muntenia, ci dimpotrivă Mihai Viteazul al Munteniei a fost acela care a adăugat la sceptrul său, Transilvania cucerită.

După gonirea Turcilor și până la 1867, guvernul din Transilvania a fost austriac (și nu maghiar) și a fost considerat bun pentru că era drept, omenos și imparțial. Nu se poate vorbi deci de o „realipire” a Transilvaniei la Ungaria pentru că prima ocupație, pe timpul lui Ștefan cel Sfânt, Transilvania a fost un corp separat cu tendințe din ce în ce mai separatiste. Prinții guvernatori, care aveau o denumire nu ungară, ci româno-slavă (voievozi), luara în decursul secolelor o atitudine din ce în ce mai independentă, ajungând deseori la luptă contra regiilor Ungariei pentru a garanta și întări privilegiile lor, ale nobililor și naționaliilor lor.

Doar în 1848, când nobilimea ungară se împreună cu Secuții irudiți, vazu cu groază că privilegiile sale erau să cadă în fața numărului superior al Românilor, primi, ca ultima scăpare, proiectul de unire cu Ungaria pe care, până atunci o dușmănie. În contra hotărârii arbitrare a unei singure părți, se ridicară Românii și Sașii care sprijiniră cu orice mijloc reîntoarcerea guvernului austriac de mai înainte. Când însă Austria, învinsă la Sadova de Prusia, pentru a se salva de o catastrofă internă, nu văzu altă scăpare decât în sprijinul Ungurilor, Transilvania a fost cedată, și aceasta pentru prima dată în istoria sa, stăpânirii directe a Ungariei. Ea nu mai formă o unitate separată, dar fu împărțită ca și Ungaria, în multe comitate și guvernul din Budapesta începu o politică puternică de maghiarizare a populației ei.

Nu se poate deci spune că Secuții, Sașii și Românii din Transilvania, ar fi avut „recunoscută pe deplin naționalitatea lor pentru toate scopurile politice și juridice”, deoarece opera de maghiarizare și politica de înghițire desfășurată de Unguri față de Sași, Șvabi și Români, a fost foarte puternică.

Este fals, că Ungurii ar fi avut în Ardeal peste 2 milioane, deoarece deabia erau 1.400.000, la un loc cu Secuții, Ungurii din Banat și cei veniți mai de curând din Ungaria.

Și nu se poate spune că „garanțiile slabe și demne de compătimit” pentru Unguri n-au fost respectate de Români, căci pentru a ne limita — din lipsă de spațiu — numai la un domeniu, acela al publicațiilor, după o statistică făcută de un ungar, Nicolae Ferenczy, dintr-un total de 220 publicații unguerești în 1923, se ajunge la 577 în 1928, iar un ziar maghiar Krasso Szörényi Lapok, recunoaște că „e o realitate de nediscutat că în Transilvania se publică un număr excepțional de mare de gazete în unguerește, în timp ce înainte de războiu erau mai puțin numeroase”. Ziariștii de naționalitate ungară sunt organizați în România într-un sindicat cu libertate vastă și regimul publicațiilor minoritare în România a fost întotdeauna mult mai liberal decât acela de care se bucurau Românii sub dominația ungară. Într-adevăr, dacă în Transilvania în 1914, sub guvernul ungar, 4 milioane de Români au avut abea 39 publicații, dintre care numai 2 cotidiene, în România de după războiu, aproape

1.400.000 Unguri au avut libertatea să publice aproape 600 periodice, dintre care vreo 40 cotidiene.

Capitolul referitor la „Importanța economică a Transilvaniei față de cele 2 State” e redactat astfel încât se poate rezuma cam așa: Ungaria n'are lemne și minerale, România e foarte bogată în lemne și minerale, deci era just ca Transilvania să fie dată Ungariei (!?).

Orice comentariu este inutil!

Cu privire la minoritățile din Transilvania, se afirmă că d. Brătianu a refuzat să semneze „Tratatul” pentru că ar fi micșorat în mod sensibil, puterea nelimitată a guvernului său”. Această afirmație este inexactă, deoarece motivul refuzului d-lui Brătianu a fost datorit faptului că socotea nedrept ca o astfel de obligație să fie impusă micilor națiuni, în timp ce națiunile mari rămăneau libere față de minorități. România vedea astfel agravându-se problema evreiască, și așa destul de grea, admitând pe evreii veniți de curând și complet străini, la aceleași drepturi ca și ceilalți cetățeni.

Brătianu a părăsit Parisul ca protest față de cedarea către Serbia, a unei jumătăți din Banat.

Se mira Cucchetti, că legea din 6 Iulie 1934 ar fi cerut ca 80% din personalul societăților și 50% din funcționarii direcției să fie românesc; dar aceasta era doar just și corespundea raportului numeric al populațiilor. Iar, cum întreprinderile unguerești ostracizau pe Români, preferându-i pe Ungurii aduși uncori tocmai dela Budapesta, guvernul român a fost constrâns să creeze această lege, pentru a apăra drepturile elementare ale vieții și demnității poporului român. Dealtfel, Românii n'au fost niciodată ostili elementelor străine.

După Cucchetti, guvernul român ar fi „închis treptat, treptat toate școlile minoritare: noi știm însă din date fără echivoc tocmai contrarul. În timp ce sub dominația ungară statul nu menținea nicio școală cu altă limbă de învățământ decât cea ungară, Statul Român, în afara celor 1338 de școli române, a întemeiat și menținut pe socoteala sa 600 școli și secțiuni unguerești, 89 germane și 73 de alte limbi.

Tot Statului Român îi revine meritul incontestabil, de a fi trezit la conștiința națională celelalte grupuri etnice conviețuitoare (în mod special pe Germanii-Șvabi din Banat, Rutenii și Slovacii) care sub dominația ungară n'au puteau să întrebuințeze în școlile lor altă limbă decât cea ungară, în timp ce sub dominația românească și-au reluat vorbirea națională. Pentru a demonstra generozitatea legislației școlare române, sunt suficiente puține date, elocvente prin ele înșile. De exemplu: înainte de alipirea la România, școlile confessionale de limbă ungară erau 744; în anii următori se ridicară imediat la 796; cele germane trecură dela 261 la 422, etc. Toate școlile primare în timpul Ungariei erau 5347; sub Români, ajunseră la 6213; același lucru se poate documenta pentru diferitele feluri de școli medii, pentru universități și școlile tehnice superioare. Iar această creștere nu s'a făcut numai pentru cele de limbă română, dar și pentru cele de limbă ungară, germană, etc. Rezultă deci ca inventată pe deplin, afirmația că odată cu venirea Românilor, nivelul cultural în Transilvania ar fi scăzut în raport cu condițiile sale de sub dominația ungară. Datele dovedesc că adevărul stă tocmai de partea opusă.

Cu privire la capitolul care vorbește de „sânge Transilvănean vărsat pentru Italia”, este necesar să subliniez, în primul rând, că Iancu Huniade și Matei Corvin au fost de origina română, pentru că nobilii români pentru a-și păstra prerogativele lor, erau constrâși să devină catolici și astfel în mod automat să facă parte din NATIO HUNGARICA. Iar dacă Ungurii au venit în ajutorul voluntarilor garibaldieni, la fel au venit și Românii. Mulți Români Transilvăneni, printre care Lt. Nicolae

Inmormântarea protopopului

Gheorghe Negoescu

din Intorsura Buzăului

Un pioner al bisericii s'a dus dintre noi. Parohul Protopop Gheorghe Negoescu a murit. Actul înmormântării parohului din Buzăul Ardelean (județul Brașov) a fost oficiat de preoții Ioan Modroiu, Iordan Curcubătă, Irimie Ticușan, G. Filip, Mircea Modroiu. La înmormântare a luat parte întreaga comună și mult popor din împrejurime. A asistat între alții și Dr. Spiridon Boita avocat în Brașov, frate de suferință al decedatului. Decedatul era o inimă caldă de bun și neînfricat luptător naționalist.

Desprindem un crâmpieiu din viața acestui venerabil preot.

Era în anul 1915 când furia războiului mondial era tot mai accentuată. Guvernarea maghiară de-atunci devenea tot mai ostilă intereselor românești. Un șir lung de persecuțiuni a început. Parohul G. Negoescu, ca unul, care purta în sufletul său dorul de a vedea cu un ceas mai curând înăptuirea idealului național a căzut victimă urmărilor și asupritorilor. Pentru sentimentele sale naționale, pentru conștiința politică ce a păstrat-o în toate timpurile a fost arestat și întemnițat în Cluj împreună cu alți 15 luptători naționaliști. A trebuit să suferă 3 ani de zile temniță grea în închisoarea din Cluj și Oradea. Cu o voință de mucenic a îndurat suferințele și torturile asupritorilor de atunci, până la sfârșitul anului 1918. Prin jertfa adusă de răposatul în cele mai grele timpuri prin care a trecut neamul românesc, servește ca o pildă vie pentru generațiile viitoare.

Din martirajul lui și a altor mii de Români ardeleni și din jertfele lor de sânge și de viață au răsărit zorii unui viitor mai bun pentru toți Români. A contribuit și el la desrobire.

Parohul Irimie Ticușan, în cuvântarea sa a subliniat activitatea decedatului pe teren bisericesc și național în cursul păstorii sale de peste 40 de ani în Comuna Intorsura-Buzău.

A păstorit cu credință, râvnă și abnegațiune și s'a dedicat intereselor vitale ale acestui neam oropsit.

Pentru meritele sale patriotice guvernul român i-a acordat Ordinul Regele Ferdinand I. precum și alte decorații.

Dumnezeu să-l odihnească în pace, în latirea dreptilor.

N. Hamsca

Duncan și soldații Stoica și Crișan, căzuți glorioși în cucerirea Regatului celor două Sicilii, au luptat și în legiunea ungară la Voltorno: iar misiunea ofițerilor români, trimeasă de principele Cuza la Torino, luă parte activă la asediul Gaetei, astfel încât a fost citată pe ordinul de zi al Generalului Cialdin.

Este evident că această lucrare a d-lui Cucchetti despre Transilvania este rezultatul unei propagande rău digerată și mai ales rău asimilată (ar fi deajuns să demonstreze aceasta ortografia unguerească a tuturor numelor românești). În același timp, este evident și răul pe care-l fac cauzei Axei publicații de acest fel, care oglindesc condiții de spirit de mult depășite. Multe altele ar mai fi de spus, dar am vrut să mă limitez la combaterea greșelilor celor mai evidente.

Iar acum, când abilitatea politică a hotărârii arbitrale din Viena a vrut să înlăture orice motiv de neînțelegere, când Generalul Antonescu a fost primit cu onoare de Führer, așa cum anul trecut a fost primit de Duce, când este absolut necesar pentru realizarea marelui și grelei misiuni pe care și-a luat-o față de lume, Axa, să se evite și cel mai mic motiv de încordare între puterile aderente Pactului Tripartit, este absurd și lipsit de inteligență a face asemenea publicații, care devin dăunătoare chiar și acelor pe care au pretenția să-i susțină.

INFORMAȚIUNI

Înmormântarea d-nei Elvira Gh. Navrea

Duminecă, 14 I. c., a avut loc înmormântarea venerabilei matroane a orașului nostru văduva *Elvira Gh. Navrea*. O deplânge o distinsă familie a societății românești de aici. Lume multă și aleasă a însoțit-o spre drumul veciniei.

Transmitem îndureratei familii sincere condoleanțe.

Pentru masa studenților

D-na și d-l *Inginer Corneliu Comanescu* au dăruit suma de lei 500 pentru masa studenților și elevilor refugiați, în locul coroanei de flori pe mormântul mult regretatei lor verișoare *Elvira Gh. Navrea*.

D-l Ministru al Finanțelor General Stoenescu la Brașov

Luni, 15 I. c. orele 10 dim., a avut loc o consfătuire prezidată de d-l ministru Stoenescu în Sala festivă a Prefecturii. Au participat toți fruntașii vieții publice din municipiu. Cei de față au fost încunoștințați de frumoasele rezultate ale subscrierilor la împrumutul reintregirii.

D-l ministru a subliniat că întreaga sumă a împrumutului va fi întrebuințată *exclusiv pentru înarmarea țării*.

Subscrierea la împrumut se face după mărimea și felul venitului

Cei cu venituri din *proprietăți imobiliare* — clădiri și terenuri — dela 48—500.000 lei, vor semna o sumă egală cu suma împrumutului unui an.

Cei cu venituri mai mari de 500.000 lei, vor semna încă în plus 30% peste prima tranșă.

Comercianții și industriașii vor semna o cotă cel puțin egală cu debitul anului 1941/42.

Salariații până la 5000 lei lunar vor semna după posibilitate.

Salariații publici vor semna după majorarea salariilor, iar funcționarii particulari vor semna un salariu brut lunar.

Agricultorii cu proprietăți până la 3 ha. — vor semna după puțință fiecare. Cei cu proprietăți între 3—5 ha. vor semna o obligație de 1000 Lei. Dela 5-20 ha. vor semna 200 Lei de fiecare hectar, cei cu 20—100 ha. vor semna câte 300 lei la ha. Proprietarii cu întinderi între 100—500 ha. vor semna câte 600 Lei de fiecare hectar.

Proprietarii de vii și livezi câte 2000 Lei la hectar. La pădurile în exploatare 1000 Lei la ha. Grădinile de zarzavat, florăriile și pepinierele 2000 Lei la ha.

Din tantieme, dividende și redevențe se va semna 35% din valoarea anuală brută. Venitul depunerilor în bancă sunt scutite de subscriere.

Pentru fabricanții și marii producători se stabilesc cote speciale mai mari.

Distribuitorii de spirt și produse monopolizate, concesionarii M. A. T. pe județe și subcentre vor semna 0,20 lei de fiecare grad dal. spirt sau rachiuuri vândute în exercițiul 1940/41.

Exploatatorii debitorilor de beuturi spirtoase cu *vad mic comercial* vor subscrie în plus o sumă egală cu de 5 ori taxele de brevet.

Exploatatorii debitorilor de beuturi spirtoase cu *vad comercial mare* vor subscrie în plus o sumă egală cu de 10 ori taxa de brevet.

Conservatorul de muzică «Astra» Brașov

Conservatorul de muzică „Astra” face cunoscut elevilor și elevilor, că înscrierile pe anul școlar 1941—1942 se vor face zilnic între orele 17—19 începând dela 15 Sept. 1941.

Cursurile vor începe cu ziua de Luni 22 Sept.

Relațiuni mai detaliate privitor la înscrieri și la examenele de admitere se dau la Secretariatul Conservatorului în Brașov, Str. Lungă Nr. 1.

Președinte, *Dr. Tiberiu Brediceanu*

Până când se poate subscrie la împrumutul reintregirii?

Cotele minimale pentru împrumut vor trebui subscribe până la 1 Nov. a. c., iar plata se poate eşalona până la 31 Martie 1942.

Exceptarea dela munca de folos obștesc

Cererile pentru stabilirea îndreptățirii întreprinderilor comerciale pentru a avea personal exceptat dela munca de folos obștesc se prezintă la Camera de Comerț și Industrie din Circ. căreia face parte întreprinderea. Ele vor cuprinde în textul lor:

a) Firma și emblema, așa cum sunt înmatriculate în Registrul comerțului;

b) Numărul de înmatriculare în acest registru și anul înmatriculării;

c) Ce anume comerț sau industrie exercită de fapt, sau care este branșa mai importantă a firmei, în cazul când activitatea firmei se întinde asupra mai multor branșe;

d) Petiționarii firmei individuale, sau societății de persoane (în nume colectiv sau în comandită simplă) vor arăta potrivit certificatului de recensământ, care sunt membrii familiilor, cu indicarea calității (soție, copii, părinți) și vârsta fiecăruia.

e) *Declarația că toate datele arătate în cerere și în anexe sunt sincere și nepărtinitoare și că firma își asumă răspunderea pentru ele.*

La cerere se va anexa:

a) Un tablou cu toți salariații întreprinderii; (inclusiv patronii) la firmele individuale și societățile de persoane cu arătarea funcțiunii ce îndeplinesc efectiv în întreprindere, *origina lor etnică și vârsta fiecăruia.*

b) Un tablou de persoane propuse de întreprindere pentru a fi exceptate dela munca de folos obștesc.

c) Copie după bilanț și contul de profit și pierdere pe ultimii trei ani.

d) Un tablou cu cifra de afaceri pe ultimii trei ani.

e) Un tablou de impozitele plătite Statului.

f) Un tablou cu principalii clienți; dacă între aceștia figurează și Statul, se va arăta ce valoare reprezintă volumul afacerilor cu Statul față de volumul întreg al afacerilor.

g) Firmele individuale și societățile de persoane vor prezenta și certificatul de recensământ al patronilor.

Cererile incomplete, sau care vor fi prezentate prin intermediari, ori care ar fi el, vor fi respinse.

Această Comisiune funcționează pe lângă Prefectura Județului.

Bonurile împrumutului Intregirii

În contormitate cu ordonele Casei Autonome de Finanțare și Amortizare se aduce la cunoștință instituțiilor și întreprinderilor din județul Brașov care au făcut subscrieri „PETRU SALARIAȚI” la împrumutul Inzestrării Armatei din 1939 și au primit Bonurile corespunzătoare dela Banca Națională a României cu borderouri de proprietate colective, să se prezinte la Administrația de Incasări și Plăți — Biroul împrumutului Inzestrării cu aceste borderouri însoțite de tabourile personalului în drept a primii bonurile pentru a-și ridica imprimătele borderourilor de proprietate individuală, și a primii și instrucțiuni suplimentare.

Deasemenea se face cunoscut subscriitorilor la același împrumut, care nu au primit încă titlurile, ca în termen de 10 zile să înainteze recomandat chitanța originală de subscriere, Casei de Finanțare și Amortizare București str. Doamnei Nr. 15.

Relațiuni detaliate se dau la Administrația de Incasări și Plăți Brașov.

FISCALE

Conformându-se art. 14 § 18 din legea timbrului și aprobărilor date de Minister, societățile de asigurare depun impozitul proporțional lunar și anume până la 15 ale lunii următoare aceleia în care s'a făcut operația.

Plata impozitului proporțional, a timbrului de chitanță prevăzut de art. 4 § 20, a impozitului proporțional de aviație, și a timbrului de chitanță aviație, se face în baza unei specificații de timbru în care sunt cuprinse primele aferente polițelor de asigurare încheiate în cursul lunii, cum și chitanțele cuprinzând primele din polițele de asigurare încheiate în anul anterior.

În felul acesta, impozitul proporțional și de timbru se achită anticipat la valoarea primelor exigibile în acea lună, cu toate că legea pretinde plata impozitului la primele brute real plătite de asigurați.

Această operație se face spre a avea impozitul plătit în concordanță cu borderourile de prime ce societățile de asigurare trimit agenților lor spre încasare, pe lângă care se anexează și chitanțele de prime exigibile în acea lună.

Agențiile primind aceste documente, procedează la facerea încasărilor primelor dela asigurați, operație care durează în unele cazuri chiar mai multe luni.

Intârzierea încasărilor provine din faptul că parte din asigurați lipsesc din localitate, iar alții sunt răi platnici.

După stăruințele depuse, care durează 5—6 luni și numai când agențiile și-au făcut deplin convingerea că asiguratul refuză sau nu poate achita prima, formează un borderou, cuprinzând pe acești asigurați, pe care îl trimite Centralelor lor împreună cu chitanțele sau polițele de asigurare cuprinzând primele ce nu s'au putut încasa.

Conform art 51 din legea timbrului, societățile de asigurare au dreptul la restituirea impozitului proporțional plătit anticipat la aceste prime ce nu s'au putut realiza, restituire ce ar urma să fie făcută cu cererea specială către Ministerul de Finanțe.

Aplicându-se încă strict dispozițiunile acestui articol, care reglementează restituirea impozitului proporțional perceput prin viză, s'ar ajunge din cauza multor cazuri de asemenea restituiri și de sume minime la o situație de lucrări împovărătoare atât pentru Minister cu cererea, aprobarea, ordonanțarea, cât și pentru societățile de asigurare care ar fi nevoite să aștepte mai multe luni cu restituirea unor sume depuse Casei Statului anticipat.

Dat fiind, situația specială în care se găsesc societățile de asigurare în asemenea cazuri, vă facem cunoscut că Ministerul aprobă ca restituirile de mai sus să se facă prin compensare, scăzându-se totalul lor din totalul impozitului proporțional cuvenit ce urmează a fi depus în luna respectivă, această operațiune fiind denumită de societățile de asigurare ca operațiuni de storno.

Spre a face ca interesele fiscolei să fie bine apărute, societățile de asigurare sunt obligate a depune serviciului respectiv din Ministerul de Finanțe, odată cu listele și chitanțele de plata impozitului proporțional și o copie după borderourile de prime ce nu s'au putut încasa și pentru care impozitul proporțional a fost compensat, în care se va specifica:

Numărul poliței sau chitanței stornate.

Valoarea primei brute.

Valoarea impozitului proporțional achitat.

Numărul și data chitanțelor de plată a impozitului proporțional cu arătarea lunii în care s'a vărsat anticipat impozitul.

Aceste borderouri vi se vor trimite cu obligația de a lua măsuri, prin serviciul de control ca să se verifice la sediul societăților de asigurare exactitatea acestor stornuri, făcându-se pe borderou amintire despre aceasta sub semnătura controlorului respectiv.

În exemplarele de borderouri rămase la societăți purtând viza de depunerea impozitului în luna respectivă, se va anula cu cerneală roșie numărul poliței sau chitanței stornate cu men-

țiunea lunii în care s'a făcut stornarea cu compensarea impozitului sub semnătura controlorului.

Menționăm că aceste restituiri prin stornări privesc exclusiv impozitul proporțional dela art. 14 § 18 legea timbrului nu și timbrul fiscal și aviație aferent chitanțelor conform art. 4 § 20 legea timbrului, care nu se restituie consumându-se odată cu actul.

Prin ordinul circular Nr. 318678 din 21 Noemvrie 1940 s'a comunicat că în urma cererii Sindicatului Fabricelor de Ape Gazoase s'a aprobat ca în locul timbrului de factură aferent vânzării sifoanelor să se aplice pe facturile de vânzare emise de fabricanții de acid carbonic timbre fiscale de câte lei 23 pentru fiecare tub de 20 kgr. acid carbonic de vândut, reprezentând impozitul forfetar ca echivalent impozitului proporțional de 0,60% aferent facturilor.

Conform art. 5 din legea pentru unificarea de cote la impozitele indirecte, publicat în Monitorul Oficial Nr. 78 din 1 Aprilie 1941, pagina 1749, impozitul proporțional de 0,60% prevăzut de art. 14 § 13 legea timbrului s'a unificat cu taxa timbrului de aviație 0,40% prevăzut în tabloul anexă, la art. 7 Cap. VII din Legea Fondului Național al Aviației devenind lei 1%.

În acest caz fabricile de acid carbonic urmează a aplica pe facturile de vânzare timbre fiscale de câte lei 38 pentru fiecare tub de acid carbonic de 20 Kgr. din care, conform calculelor făcute a rezultat că fabricanții de ape-gazoase realizează Lei 3750 ca preț al sifoanelor vândute.

Luați imediat măsuri ca începând dela 1 Aprilie 1941 să se verifice facturile emise de fabricanții de acid carbonic cu perceperea impozitului de mai sus.

Prin ordinul circular Nr. 141.486 din 10 Iulie 1941 printre alte condițiuni ce trebuiau îndeplinite de intermediarii de comerț în general (voiajori, reprezentanți, comiși etc.) spre a beneficia de scutire de impozit excepțional 4% prevăzut de art. 2 din Legea impozitului Excepțional 4% din 1 Aprilie 1941 s'a fixat și obligația ca acesteia să lucreze în baza unui *contract scris cu dată certă*.

Dispozițiunile ordinului circular în chestiune având caracter interpretativ s'a dispus aplicarea lor dela 1 Aprilie 1941.

Intrucât obligațiunea de a avea contract scris cu dată certă nu a fost prevăzută de Legea din 1 Aprilie 1941 Ministerul a hotărât că această obligațiune să intre în vigoare numai dela data de 10 Iulie 1941, data ordinului circular în chestiune.

Până la această dată se vor aplica dispozițiunile ordinului circular Nr. 141486 din 10 Iulie 1941 cu corectivul că în loc de contract scris cu dată certă se va cere numai contract cu dată certă, așa cum de altfel prevede art. 26 din lege.

Pentru operațiunile încheiate după data de 10 Iulie 1941 se vor aplica întocmai dispozițiunile ordinului circular în chestiune, adică se va cere pe lângă celelalte condițiuni și contract scris cu dată certă.

Premilitare

În vederea începerii noului an premilitar, la data de 1 Noemvrie 1941, toți tinerii născuți în anul 1923 și 1924, aflați pe raza Municipiului Brașov. — sunt invitați a se prezenta la sediul Subinspectoratului Pregătirii Premilitare al Municipiului Brașov, — pe Promenada de sub Tâmpa, — pentru a fi înscriși și repartizați la subcentre.

Liga Navală Română — Filiala Brașov, a organizat printre tineretul dela 12—21 ani un concurs de construcții de miniaturi.

Premiile oferite sunt:
3000 lei, premiul întâi.
2000 lei, premiul al doilea și
1000 lei, premiul al treilea.

Planurile și orice alte informațiuni se pot lua dela sediul Ligii Navale, care este la subinspectoratul P. P. Municipal Brașov, pe Promenada de sub Tâmpa.

CRONICA RAZBOIULUI

Eroismul soldaților români

Armata noastră încarcă tot cu mai multă glorie paginile istoriei de ridicare a neamului și reîntregire a hotarelor. Din îndepărtările Bugeacului străbat până la noi îndemnurile comandanților: «*Inainte*»!...

... Și fără altă credință decât în Dumnezeu și 'n biruință, soldații români pornesc la atac după atac într'un iureș navalnic. Tată și fiu luptă atături pentru alungarea stăpânirii păgâne. Același sânge cald udă țărâna întinsurilor, peste care se aude grai românesc, cum atât de frumos și de ostășește ne scrie arhitectul Gavrilescu. «... *vă scriu de dincolo de Nistru, de aici de unde aud cuvinte românești, unde sunt frații noștri transnistrienii. Ei vorbesc la fel ca noi și mai ales ca mine, care sunt ardelean. E minunat să ai misiune de desrobitor, e minunat pentru mine, care am fost desrobitor, să-mi răscumpăr atât de plăcut sacrificiul ce a fost făcut atunci. Am văzut de aproape mersul acestui războiu. Nu este un războiu, este o problemă de matematică, clară, cu un rezultat precis. Noi cei de aici suntem siguri de rezultat, chiar dacă e ceva mai departe. Mașina de războiu despre care am citit în ziare, este o mașină precisă. Noi suntem mândri de a face parte din această mașină*»...

Sunt atât de supreme momentele din toiul luptei, atât de mult este înălțată ființa celui ce se pregătește să înfrunte dușmanul și moartea, atât de înălțătoare este atmosfera și atât de adâncă cucernicia, încât cel pătruns în zona luptelor hotărâtoare, este altul. Acolo în fum și foc, în șuerături de gloanțe și bubuituri de obuze, este parcă numai sufletul, acea parte tainică a ființei noastre, care îndeamnă la luptă... Niciodată ca în toiul luptei ființa noastră nu este mai aproape de Creator. Soldatul capătă puteri supranaturale, iar faptele săvârșite sunt adevărate minuni. Frica de moarte, sau durerea, sunt înnăbușite de disciplina austeră, singurul simțământ care duce la îndeplinirea datoriei cerută de Neam și Patrie. În această dărzenie se oglindesc virtuțile strămoșești, iar jertfa de sânge și vieți, va fi răsplătită de recunoștința milioanei de frați care așteaptă desrobirea.

În înclăștarea dela Răsărit, forța vie a neamului, s'a ridicat ca o uriașă avalanșă împingând spre dezastru armata roșie, iar în urma ei se pun temelile unei vieți adevărate și se deschid ori-

zonturi noi peste culmile încă fumegânde...

Într'o splendidă abnegație, armata Regelui Mihai, a terminat prima fază a restabilirii drepturilor încălecate anul trecut și pregătește acum desăvârșirea victoriei, care va pune capăt rezistenței bolșevice dela Odesa.

În curând se va înălța steagul biruinței, iar desrobirea civilizatoare va fi atotstăpânitoare dincolo de marginile „*raului bolșevic*“. Na-

Luptele din jurul Odesei

Luptele dela Odesa sunt pe sfârșite. Ultimele linii de rezistență au fost străpunse. Importanța victoriei din acest sector se va vedea atunci când cele 13 divizii sovietice vor fi înfrânte și când cel mai mare port din Nordul Mării Negre va fi în stăpânirea noastră. Știut este, că Odesa este o cetate puternică și întreprinderea de grâne cel mai însemnat pentru Sudul Rusiei. Se presupune, că orașul a avut depozite imense de cereale și alimente, căci numai astfel se explică rezistența atât de îndelungată a trupelor încercuite.

De altfel Odesa nu a capitulat încă și datorită faptului că ea nu a fost supusă bombardamentului pentru a nu fi distrusă, iar populația civilă să nu fie complet nimicită. Interesul nostru, de viitori stăpâni ai regiunii, este de a păstra orașele și satele pentru că destul de înfiorător este sinistrul provocat de

bolșevici în alte regiuni. În ultimele zile se pare însă că răbdarea noastră a ajuns marginile. Un violent atac al infanteriei sprijinit de bombardamentul puternic al artileriei grele este pe cale să pună capăt unei situații interpretată defavorabil.

Odată cu ofensiva dela porțile Odesei, unitățile Armatei III-a, aceleași unități care au luptat în Bucovina, Basarabia, Transnistria și Ucraina, au înfipt țiciorul românesc pe malurile Niprului, parcurgând o distanță de peste 1500 km., într'un timp record. Un eroism de asemeni citat prin Ordin de Zi pe armată a săvârșit și Regimentul 24 artilerie.

Avântul trupelor noastre este în plină creștere, aceasta cu atât mai mult cu cât „*revanșa*“ nu este încă dată tuturor cotropitorilor...

numai din punct de vedere militar dar și strategic. Odată cu încercuirea Kievului este amenințat de trupele germane, care au trecut Niprul pe la Kremenciug și Harkow-ul, un centru vital al Ucrainei din regiunea minieră a Donețului. Și, în timp ce acțiunea militară are efecte tot mai dezastruoase pentru bolșevici, la Moscova a fost organizată o conferință anglo-american-sovietică...

În Persia, liniștea nu a fost încă restabilită. Șahul a abdicat, iar revoluția amenință să ia proporții îngrijorătoare.

În Extremul Orient, situația nu este așa cum o zugrăvesc diferite posturi de radio și agenții de presă, deoarece guvernul japonez este ferm hotărât să-și apere interesele și deci să nu cedeze în fața nici unei amenințări. De altfel forțele americane din Pacific nu sunt prea puternice pentru a constitui un pericol. În Pacific nu s'ar afla decât vase de mic tonaj și un număr prea redus de soldați. La aceasta se mai adaugă faptul că o manevrare a forțelor americane, între Kamciatca și Manila, nu este tocmai ușoară. Se crede deci că toate amenințările americane se vor sfârși de propria lor neputință.

Situația pe frontul de răsărit

Date fiind victoriile armatelor germano-române și finlandeze, forțele sovietice sunt într'o situație critică. La Nord, trupele marelui Vorosilov, complet încercuite, sunt în panică. Totuși luptele sunt foarte grele, deoarece Petersburgul a fost transformat într'o fortăreață puternică. Atacurile armatei germane sunt tot mai violente cauzând pierderi considerabile bolșevicilor, pierderi care nu pot fi înlocuite. Ultimele comunicate germane arată că forțele motorizate ale Reichului au pătruns în liniile de defensivă bolșevice.

În sectorul central al frontului toate atacurile sovietice au fost respinse zădărnindu-se astfel planul bolșevic de a ține grosul coloanelor germane de sub comanda mareșalului von Bock, pentru a se putea degaja de sub presiune armatele sovietice din Nord și Sud. Din acțiunea întreprinsă până acum de forțele germane se desprinde un rezultat satisfăcător care pune în pericol linia de rezistență menită să apere Moscova. Amenințarea este cu atât mai evidentă cu cât Kievul a fost complet încercuit. Prin încercuirea Kievului s'a realizat unul din planurile ofensive ale comandamentului german, iar această realizare are o deosebită importanță nu

Libertatea mărilor

Ultimul discurs al d-lui Roosevelt este menit să zădărnicească libertatea mărilor care au constituit totdeauna o regiune liberă. În grădirea liberei navigațiuni pe mări și oceane este pretextată de securitatea nord-americană, dar ea nu va putea avea o recunoa-

ștere internațională căci zona de securitate nu poate cuprinde tot largul mărilor.

Pe celelalte teatre de luptă, la Tobruk și în Mediterană, activitatea artileriei și aviației, precum și atacurile infanteriei ale Axei, au dobândit noi poziții.

Submarinele și vapoarele de războiu engleze par a fi intrat într'un ritm mai activ. În fața coastelor norvegiene au fost scufundate două vapoare norvegiene de un tonaj mijlociu. Odată cu cele două vase și-au găsit moartea 200 de persoane.

Această înlănțuire de fapte pare să elimine pentru multă vreme atmosfera împăciuitoare în care să se desvolte adevăratele principii de libertate ale popoarelor și de coordonare a tuturor factorilor vitali care să stabilească pentru totdeauna structura ordinii internaționale.

Generalul von Schobert a căzut la datorie

Moartea eroică a generalului de armată von Schobert în lupta contra bolșevismului ne cauzează o simțită durere, căci n'a fost numai o jertfă generoasă pentru croirea vremurilor noi, ci a fost și un viteaz luptător pentru desrobirea gliei noastre strămoșești. A luptat și a condus oștirea de sub comanda sa din biruință în biruință pe câmpiile Basarabiei.

„Pentru destoinicia și bravura personală cu care a condus în mod strălucit operațiunile unei armate, compuse din unități germane și române, zdrobind rezistența dușmanului și contribuind astfel la eliberarea pământului românesc al Bucovinei de Nord și al Basarabiei“. M. S. Regele Mihai I, i-a conferit generalului Eugen Ritter von Schobert, ordinul militar „Mihai Viteazul“ cl. III.

A fost un oștean viteaz, care a dat dovezi de vitejie și în trecut războiul mondial, în care încă a fost distins cu cele mai înalte ordine militare germane.

În 1918 a fost grav rănit. În actualul războiu s'a distins în Vest la străpungerea frontului dela Verdun.

Glonțul dușmanului l-a doborât în fruntea bravei sale unități, care în curând vor spulbera iadul comunist și răsbunând moartea comandantului său va face, împreună cu scumpa noastră oștire, să triumfe civilizația unei lumi mai bune.

Mardare Mateescu

Citiți

„Gazeta Transilvaniei“

Redactor responsabil
ION BOZDOG